

на ценностите на макрообществото, особено в групите на по-високо образованите роми.

В някои групи - при кардарашите, ловарите, в някои случаи при “турските цигани” и др., за вземането на булката все още се плаща традиционният “баба хакъ” (паричен дар за бащата на момчето). При кардарашите и ловарите за “добра булка” понякога се дават изключително много пари. В с. Каменарово, Силистренско, присъствахме на кардарашка сватба и научихме, че родителите на момчето са дали 120 000 лв. “откуп” за булката. В с. Слънчево, Варненско, всички интервюирани роми от групите на йерлиите и влахичките цигани говореха с нескрита завист, че за средната си дъщеря техен именит съселянин от групата на ловарите е получил 700 000 лв. При йерлиите и влахичките цигани рядко получавахме сведения за голяма сума, изплатена като “баба хакъ”. Обикновено ставаше дума за 3 000 до 10 000 лв. Все по-често напоследък се наблюдава и традиционното “открадване” на булката, за да се избегне плащането на откупа.

Този традиционен обичай, запазен сред част от ромите в България, и “пилеенето на много пари от уж бедните цигани по сватби, кръщенета и изпращания на войници” се възприема с раздразнение и неодобрение от много българи. Това поддържа мита, че фактически циганите не са бедни, и засилва предубежденията на околното население, че ромите са лекомислени, живеят ден за ден и безотговорно паразитират върху обществените фондове. Държавните служители в кметствата и бюрата за социални помощи не скриват възмущението си, че “циганите непрекъснато получават социални помощи, отказват да плащат ток, вода, наем за държавните и общинските жилища, в които са настанени, а правят сватби, като че ли разполагат с милиони”.

Съвсем по друг начин изглеждат нещата, описани от циганин. В разказите им за сватбите проличава йерархията от ценностите, ролята на семейството в социалната организация на общността и значението на сватбата в съхранението на традиционната култура и социалните връзки на членовете на общността. Изкушаваме се да приведем едно по-дълго описание на циганска сватба, дадено ни от Тереза, циганка християнка от групата на кошничарите в Луковит.